

BİRLİKTE EBEVEYNLİK: KAVRAMSAL BİR İNCELEME VE FARKLI AİLE YAPILARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRME*

Elvan ULUCAN ÖZKAN Serap DAŞBAŞ*****

Öz

Bu derleme çalışması, birlikte ebeveynlik kavramını kuramsal temelleri ve farklı aile yapılarındaki yansımaları üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Birlikte ebeveynlik, çocuk bakımı ve ebeveynlik sorumluluklarının paylaşımını ifade eden, aile yapısından bağımsız olarak işleyen çok boyutlu bir ilişkisel süreçtir. Çalışmada Genel Sistem Kuramı, Yapısal Aile Sistemleri Kuramı, Ekolojik Sistem Kuramı ve Toplumsal Cinsiyet Roller perspektifinden birlikte ebeveynlik olgusu kuramsal düzeyde ele alınmıştır. Ayrıca evli, boşanmış, yeniden evlenmiş, evlat edinen, koruyucu ve büyükanne-büyükbaba ile yaşayan aile yapılarında birlikte ebeveynliğin işleyiş biçimleri değerlendirilmiştir. Türkiye bağlamında kavramın kuramsal çerçevesi sınırlı olduğundan, bu çalışma

* Bu çalışma Elvan Ulucan Özkan'ın 2024 yılında Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalında, Prof. Dr. Serap Daşbaşı danışmanlığında tamamlamış olduğu "Aile Yapıları Arasında Birlikte Ebeveynlik, Aile Aidiyeti ve Empati Arasındaki İlişki" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

** Öğr. Gör. Dr. Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümü, elvanulucanozkan@karatekin.edu.tr, Çankırı/Türkiye.

*** Prof. Dr. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, serapdasbas@selcuk.edu.tr, Konya/Türkiye.

alanyazına katkı sunmayı ve birlikte ebeveynlik süreçlerine yönelik çok katmanlı bir bakış açısı geliştirmeyi hedeflemektedir. Sonuç olarak literatür incelemesi birlikte ebeveynliğin aile yapısından bağımsız olarak işleyen çok boyutlu bir süreç olduğunu göstermektedir. Ayrıca ebeveynler arası iletişim, iş birliği, güven ve karşılıklı desteğin hem çocukların gelişimi hem de aile işlevselliği üzerinde önemli rol oynadığını görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile yapıları, birlikte ebeveynlik, kuramsal yaklaşımlar, toplumsal cinsiyet rolleri, sosyal hizmet.

COPARENTING: A CONCEPTUAL REVIEW AND EVALUATION ACROSS DIFFERENT FAMILY STRUCTURES

Abstract

This review study aims to examine the concept of coparenting through its theoretical foundations and its reflections across various family structures. Coparenting refers to a multidimensional relational process involving the sharing of parenting responsibilities and caregiving roles, regardless of family type. The study conceptually addresses coparenting from the perspectives of General Systems Theory, Structural Family Systems Theory, Ecological Systems Theory, and Gender Roles Theory. In addition, it evaluates the functioning of coparenting within different family structures, including married, divorced, remarried, adoptive, foster, and grandparent-headed family structures. Considering the limited theoretical framework surrounding the concept in the Turkish context, this study aims to contribute to the literature and offer a multilayered perspective on coparenting processes. In conclusion, the literature review demonstrates that co-parenting is a multidimensional process that operates independently of family structure. Moreover, it reveals that communication, cooperation, trust, and mutual support between parents play a significant role in both child development and family functioning.

Keywords: Coparenting, family structures, gender roles, social work, theoretical approaches.

1. GİRİŞ

Toplumsal dönüşümler ve aile yapılarındaki çeşitlenme, ebeveynlik rollerinin yeniden tanımlanmasını zorunlu kılmaktadır. Günümüzde çocuk yetiştirme yalnızca bireysel bir ebeveynlik pratiği değil; aynı zamanda ebeveynler arası iletişim, koordinasyon, destek, çatışma yönetimi ve ortak karar alma gibi işlevsel boyutları içeren karmaşık ve dinamik bir etkileşim süreci olarak ele alınmaktadır. Bu çerçevede birlikte ebeveynlik kavramı, çocuk bakım sorumluluğunun paylaşımında ebeveynler arası işlevsel uyumun niteliğini açıklayan temel bir yapı olarak öne çıkmaktadır (Feinberg, 2003; McHale ve Irace, 2011).

Birlikte ebeveynliğin çocukların sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimi üzerindeki etkileri çeşitli çalışmalarda ortaya konmuştur. Destekleyici birlikte ebeveynlik ilişkileri güvenli bağlanma, prososyal davranışlar ve akademik başarı gibi olumlu çıktılarla ilişkilendirilmiştir (Murphy vd., 2016; Schoppe-Sullivan vd., 2008; Teubert ve Piquart, 2010). Bu bulgular birlikte ebeveynliğin yalnızca bireysel ya da ilişkisel bir pratik değil aynı zamanda aile sisteminin bütünsel işleyişini etkileyen çok katmanlı bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır.

Kuramsal düzeyde birlikte ebeveynlik, sıklıkla Genel Sistem Kuramı (Von Bertalanffy, 1968), Yapısal Aile Sistemleri Kuramı (Minuchin, 1974) ve Ekolojik Sistem Kuramı (Bronfenbrenner, 1979) çerçevesinde ele alınmaktadır. Günümüzde bu yaklaşımlar, toplumsal cinsiyet rolleri, bakım emeğinin paylaşımı ve ataerkil normlar gibi yapısal boyutlarla genişletilmiştir. Connell (1987/2013; 2005a) aile içi iş bölümündeki eşitsizliklerin kurumsal düzeyde yeniden ürettiğini vurgularken, feminist aile kuramları birlikte ebeveynliğin kültürel normlar ve toplumsal beklentiler tarafından şekillendiğini göstermektedir (Craig ve Mullan, 2011; Goldberg ve Perry-Jenkins, 2004). Bu bağlamda birlikte ebeveynlik,

yalnızca ebeveynler arası koordinasyon değil aynı zamanda toplumsal eşitsizliklerin yeniden üretildiği bir yapı olarak görülmektedir.

Türkiye’de birlikte ebeveynliğe ilişkin akademik üretim son yıllarda artmıştır. Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmaları (Hiğde vd., 2023; Özdemir vd., 2021; Ulucan Özkan, 2024), boşanmış ailelerle yapılan nitel araştırmalar (Erdemir Aşıkoğlu vd., 2024), erken çocukluk dönemine odaklanan nicel incelemeler (Acar vd., 2021) ve anket verilerine dayalı aile çalışmaları (Salman Engin vd., 2019; Ulutaş ve Taşkıran, 2024) alana önemli katkılar sunmaktadır. Ayrıca son dönemde kavramsal derlemeler (Balahorli ve Karadeniz, 2025) “ortak ebeveynlik”, “paylaşılan ebeveynlik” ve “eşit ebeveynlik” gibi farklı terimlerin Türkiye bağlamındaki kullanımını tartışarak literatüre kavramsal bir zenginlik kazandırmıştır. Ancak bu çalışmalar, alanın özellikle farklı aile yapılarında, toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında veya sosyal hizmet uygulamalarına yansıyan boyutlarda hâlen sınırlı olduğunu göstermektedir. Bu boşluk, yalnızca akademik bilgi eksikliği değil; aynı zamanda politika geliştirme, sosyal hizmet müdahaleleri ve ebeveyn destek programlarının tasarımı açısından da önemli bir sınırlılık oluşturmaktadır. Bu nedenle, bu çalışma bağlama duyarlı ve karşılaştırmalı bir bakış açısı geliştirerek literatürdeki bu eksikliği gidermeyi amaçlamaktadır.

Bu çalışma, birlikte ebeveynlik kavramını hem kuramsal hem de tipolojik bir çerçevede incelemeyi amaçlamaktadır. Genel Sistem Kuramı, Yapısal Aile Sistemleri Kuramı, Ekolojik Sistem Kuramı ve Toplumsal Cinsiyet Rollerini perspektiflerinden hareketle birlikte ebeveynliğin; evli, boşanmış, yeniden evlenmiş, evlat edinen, koruyucu ailelerde ve büyükanne-büyükbaba ile sürdürülen aile yapılarındaki işleyişi tipolojik olarak analiz edilmiştir. Böylece çalışma, Türkiye bağlamına özgü bütüncül bir kuramsal çerçeve sunmakta; aynı zamanda sosyal hizmet uygulamaları açısından birlikte ebeveynlik temelli

müdahale ve destek stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

2. BİRLİKTE EBEVEYNLİK KAVRAMI VE KURAMSAL MODELLERİ

Bu bölümde birlikte ebeveynlik kavramı tanımlanarak kapsamı ortaya konulmakta, kavramı açıklamaya yönelik geliştirilen kuramsal modeller ele alınmaktadır. Ardından genel sistem, yapısal aile sistemleri, ekolojik sistem ve toplumsal cinsiyet rolleri perspektifinden hareketle birlikte ebeveynliğin kuramsal temelleri tartışılmaktadır.

2.1. Birlikte Ebeveynlik Kavramının Tanımı ve Kapsamı

Birlikte ebeveynlik (co-parenting) kavramı ilk kez Minuchin (1974)'in aile sistemleri kuramı çerçevesinde “ebeveyn alt sistemi” olarak tanımlanmış ve bu alt sistemin çocuğun gelişiminde temel belirleyicilerden biri olduğu vurgulanmıştır. Zamanla kavram, yalnızca evli ebeveynlerle sınırlı kalmayıp; boşanmış, birlikte yaşamayan, yeniden evlenen, LGBTİ+ ya da koruyucu bakım sağlayan bireyler gibi farklı aile yapılarını da içerecek biçimde genişlemiştir (Feinberg, 2003; McHale ve Irace, 2011; Van Egeren ve Hawkins, 2004). Bu çeşitliliğin farklı aile dinamiklerindeki yansımaları 3. bölümde ayrıntılı biçimde ele alınmaktadır.

Birlikte ebeveynlik, çocuğun bakımında en az iki yetişkinin ortak sorumluluk üstlenmesini ve bu süreçteki etkileşimlerin niteliğini ifade eden sistemsel bir yapıdır. İletişim, destek, çatışma yönetimi ve bakım görevlerinin paylaşımı bu yapının temel boyutlarıdır (Feinberg ve Kan, 2008; McHale, 1995). Uluslararası literatürde kavram “ebeveyn ittifakı” (parenting alliance; Cohen ve Weissman, 1984), “ebeveynlik ortaklığı” (parenting partnership; Floyd ve Zmich, 1991) ve “paylaşılan ebeveynlik” (shared parenting; Deutsch, 2001) gibi terimlerle

kullanılırken (Gürmen 2019), Türkçe literatürde “birlikte ebeveynlik”, “ortak ebeveynlik” veya “eş ebeveynlik” gibi farklı karşılıklarla tanımlanmaktadır (Balahorli ve Karadeniz, 2025; Özdemir ve Sağkal, 2020). Bu çalışmada “birlikte ebeveynlik” kavramı tercih edilmiştir.

2.2. Birlikte Ebeveynliğe İlişkin Kuramsal Modeller

2.2.1. McHale’in Üç Boyutlu Modeli

McHale (1995) birlikte ebeveynliği üç temel boyutta sınıflandırmaktadır: uyumlu, düşmanca-rekabetçi ve tutarsız. Uyumlu birlikte ebeveynlik, eşgüdümlü ebeveyn katılımı, karşılıklı onaylama ve tutarlı disiplin ilkeleriyle, Anne-baba-çocuk etkileşimli görevlerde yüksek iş birliği ve düşük zayıflatma göstergeleriyle tanımlanmaktadır. Düşmanca-rekabetçi yapı, güç ve itibar mücadelesi, küçümseyici söylemler ve çocuğun dikkatini çekmeye yönelik davranışlarla karakterizedir. Tutarsız yapı bağlama göre destekleyici ile zayıflatıcı tutumlar arasında salınım, ebeveyn değer ve uygulamalarında uyumsuzluk (örn. farklı disiplin anlayışları, rollerin bulanıklaşması) ve görevler arasında değişen eşgüdüm düzeyi ile açıklanmaktadır (McHale, 1995; McHale, 1997; McHale ve Rasmussen, 1998). 2010 sonrası çalışmalar, bu örüntülerin çocuk uyumuyla anlamlı biçimde ilişkili olduğunu yinelemiştir. Meta-analitik ve sistematik derlemeler işbirlikçi/uyumlu birlikte ebeveynliğin daha elverişli sosyal ve duygusal çıktılarla, çatışmalı ve zayıflatıcı örüntülerin ise dışsallaştırıcı ve içselleştirici sorunlarla bağlantılı olduğunu göstermektedir (Ambros vd., 2022; Teubert ve Pinquart, 2010). Boşanma sonrası profilleri inceleyen ampirik çalışmalar da benzer biçimde, işbirlikçi kümelerde daha olumlu uyum, yüksek çatışma ve baltalama kümelerinde ise davranış sorunlarında artış bildirmektedir (Beckmeyer vd., 2019; Lamela vd. 2016; Jiménez-García vd., 2019; Karberg ve Cabrera, 2020).

2.2.2. Margolin ve Arkadaşlarının Üç Boyutlu Modeli

Margolin vd. (2001), birlikte ebeveynliği üç boyutta ele alır: çatışma, iş birliği ve üçgenleme. Çatışma, ebeveynler arasındaki gerilim ve anlaşmazlıkları; iş birliği, karşılıklı destek, saygı ve ortak sorumluluk paylaşımını; üçgenleme ise çocuğun ebeveynler arası gerilimin içine çekilmesini ifade eder. Örneğin çocuğun “haberci” olarak kullanılması, bir ebeveynin diğerini kötüleyerek çocuğu kendi yanına çekmeye çalışması ya da ebeveyn-çocuk koalisyonları bu boyutu yansıtır. McHale’in tipolojisi, ebeveynler arası uyuma odaklanırken, Margolin modeli ebeveyn-çocuk etkileşimini merkeze alarak üçgenlemeyi özgül bir risk eksenini olarak kavramsallaştırır. Bu yaklaşım, yalnızca ebeveynler arası uyumu değil, çocuğun çatışmaya hangi yollarla dâhil edildiğini de analiz etmeyi mümkün kılar. Güncel bulgular, çatışma, iş birliği ve özellikle üçgenlemenin çocuk uyumuyla yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Sistematik derlemeler işbirlikçi örüntülerin olumlu çıktılarla, çatışma ve zayıflatıcı pratiklerin ise davranışsal sorunlarla bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır (Ambros vd., 2022; Schrodt, 2025; Stolnicu vd., 2022).

2.2.3. Feinberg’in Ekolojik Modeli

Feinberg (2003) birlikte ebeveynliği ekolojik temelli, çok boyutlu bir sistem olarak kavramsallaştırmakta ve dört temel boyut tanımlamaktadır: (1) çocuk yetiştirmede anlaşma/anlaşmazlık, (2) iş bölümü, (3) ebeveynlik rolünde karşılıklı destek/zayıflatma ve (4) aile etkileşimlerinin ortak yönetimi. Bu boyutlar birbirleriyle ilişkili olmakla birlikte kısmen bağımsız işlendiğinden, değerlendirme ve müdahalelerde ayrı ayrı ele alınması önerilmektedir. Model, ayrıca bu boyutların ebeveyn özellikleri, evlilik/partnerlik kalitesi ve sosyal-kurumsal koşullar gibi ekolojik bağlamda şekillendiğini vurgular. Ampirik bulgular, birlikte ebeveynlik kalitesinin çocuk uyumuyla anlamlı biçimde ilişkili

olduğunu göstermektedir (Teubert ve Pinguart, 2010). Boşanma sonrası çalışmalar “destek”in koruyucu, “çatışma”nın risk artırıcı işlevlerini tutarlı biçimde ortaya koyarken (Beckmeyer vd., 2019; Lamela vd., 2016) nitel bulgular anlaşma/çatışma ve destek/zayıflatmanın birlikte ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır (Stolnicu vd., 2022). Türkiye’de nicel araştırmalar, ebeveynler arası güç paylaşımının birlikte ebeveynlik puanlarında belirleyici olduğunu (Alan ve Çelik, 2017), okul öncesi dönemde destekleyici örüntülerin ebeveyn öz-yeterliliğini artırdığını (Çetin ve Demircan, 2023), üçlü etkileşimlerin ise büyükanne gibi kültürel aktörlerle şekillendiğini göstermektedir (Salman Engin vd., 2018). Boşanma sonrası bulgular, iş bölümünün çoğunlukla anne eksenli yürütüldüğünü ve babaların daha çok boş zaman etkinlikleri veya “ihtiyaç halinde” devreye giren figürler olarak konumlandığını göstermektedir (Erdemir Aşıkoğlu vd., 2024). Sonuç olarak, Feinberg’in ekolojik modeli hem uluslararası hem de Türkiye bağlamında ölçülebilir ve müdahaleye hedeflenebilir alt bileşenler sunarak değerlendirme, program geliştirme ve politika süreçlerine uygulanabilir bir çerçeve sağlamaktadır.

2.2.4. Van Egeren ve Hawkins’in Dört Boyutlu Modeli

Van Egeren ve Hawkins (2004) birlikte ebeveynliği dayanışma, destek, paylaşılan ebeveynlik ve zayıflatma olmak üzere dört temel yapıda kavramsallaştırır. Dayanışma, ebeveynlerin çocuk yetiştirme hedef ve değerlerinde ortak bir tutum sergilemesi ve bir ekip algısının sürdürülmesidir. Destek, çocuğun yanında birbirlerinin ebeveynlik davranışlarını takdir etme, eşin ebeveynlik yeterliliğini onaylama ve güçlendirme davranışlarını ifade eder. Paylaşılan ebeveynlik, bakım görevlerinin, rutinlerin ve kararların iş bölümü yoluyla ortak yürütülmesidir. Zayıflatma ise bir ebeveynin diğerinin ebeveynlik çabalarını baltalama ya da itibarsızlaştırmasıdır. Bu model, birlikte ebeveynliğin koruyucu (destek, paylaşım) ve risk artırıcı (zayıflatma, karşıt duruş) yönlerini bütüncül biçimde ele

alır. Güncel bulgular, destek ve paylaşımın çocuk uyumunu kolaylaştırdığını; zayıflatma ve çatışmalı örüntülerin ise riskle ilişkili olduğunu göstermektedir (Ambros vd., 2022; Beckmeyer vd., 2019; Karberg ve Cabrera, 2020). Model, bu yönüyle değerlendirme, müdahale ve politika geliştirme süreçleri için kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır.

2.3. Kuramsal Temeller

2.3.1. Genel Sistemler Kuramı

Genel Sistemler Kuramı Ludwig von Bertalanffy (1968) tarafından geliştirilmiş ve daha sonra sosyal bilimlere uyarlanmıştır (Forder, 1976). Bu yaklaşıma göre sistem, birbirine bağımlı bileşenlerden oluşan açık bir bütündür ve parçalar arasındaki dinamik ilişkiler işleyişi belirler (Cox ve Paley, 1997; von Bertalanffy, 1968). Aileler birbirine bağımlı bireylerden oluşan ve hem içsel (ebeveyn-çocuk etkileşimleri, eş alt sistemi) hem dışsal (toplumsal, kurumsal, ekonomik) girdilere tepki veren açık sistemlerdir. Denge arayışı homeostaz, değişime uyum kapasitesi ise esneklik kavramlarıyla açıklanır (Gladding, 2012). Homeostaz, ebeveynler arası rol paylaşımı ve günlük rutinlerin (uyku/ödev düzeni, ekran süresi kuralları vb.) tutarlı biçimde sürdürülmesiyle kendini gösterir. Esneklik ise işsizlik, göç, sağlık sorunları ya da boşanma gibi dönüşümlerde görev dağılımının yeniden müzakere edilmesi, bakım ve destek ağlarının güncellenmesi ve yeni rutinlerin oluşturulmasıyla görünür hâle gelir. Böylece aile sistemi, mevcut örüntülerin korunması ile yeni örüntülerin geliştirilmesi arasında denge kurarak işlevselliğini sürdürür (Cox ve Paley, 1997). Birlikte ebeveynlik, bu sistem içinde ebeveyn alt sisteminin işlevselliğiyle yakından ilişkilidir. Ebeveyn-ebeveyn-çocuk arasındaki koordinasyon aile sisteminin bütüncül işleyişini biçimlendirir (McHale ve Sirotkin, 2019). Ayrıca sosyal, kültürel ve ekonomik bağlamlara uyum kapasitesi sistemin sürdürülebilirliği açısından belirleyicidir (Feinberg, 2003).

Dolayısıyla Genel Sistemler Kuramı, birlikte ebeveynliği iş birliği, sınır koyma, tutarlılık ve esneklik gibi süreçler aracılığıyla sistemin denge ve bütünlüğünü korumaya yönelik etkileşim ağları olarak kavramsallaştırır (Cox ve Paley, 1997; Gladding, 2012; McHale ve Sirotkin, 2019).

2.3.2. Yapısal Aile Sistemleri Kuramı

Yapısal Aile Sistemleri Kuramı (YASK), Salvador Minuchin (1974) tarafından geliştirilmiş olup aileyi alt sistemlerden oluşan hiyerarşik bir yapı olarak görür (Minuchin, 1981). İlişkiler, sınırlar, roller ve güç dengeleri üzerinden analiz edilir (Goldenberg ve Goldenberg, 2012). Birlikte ebeveynlik, bu yapıda ebeveyn alt sistemi olarak değerlendirilir; sınırların belirgin ve esnek olması çocukla tutarlı ilişkiler kurulmasını sağlar (Nazlı, 2022). Kuram, ittifak (ortak hedef doğrultusunda iş birliği), koalisyon (bir ebeveynin çocukla birleşerek diğerini dışlaması) ve üçgenleme (çatışmanın üçüncü kişi aracılığıyla yönetilmesi) gibi kavramlarla işlevsel ve işlevsiz etkileşimleri tanımlar (Minuchin, 1974; McHale, 1997). İşlevsiz örüntüler birlikte ebeveynliği zayıflatırken çocukta duygusal stres yaratabilir. Ayrıca ebeveynler hiyerarşide üst konumda yer almalı, çocuklara karşı ortak otorite kurmalıdır; aksi durumda güç dengesizliği güvensizlik ve davranış sorunlarına yol açabilir (Nazlı, 2022). YASK'ın "aile haritası" aracı sınır türlerini ve ebeveyn etkileşimlerini analiz etmeye imkân tanır (Winek, 2010). Sağlıklı sınırlar işlevselliği, belirsiz sınırlar ise çatışma ve iç içe geçmişliği gösterir. Sonuç olarak YASK, sınırlar, roller ve güç dağılımı üzerinden birlikte ebeveynliği açıklayan bütüncül bir kavramsal çerçeve sunar ve çocuk gelişimi ile aile işlevselliğini anlamada önemli bir değerlendirme zemini sağlar (Sharf, 2010).

2.3.3. Ekolojik Sistem Kuramı

Ekolojik Sistem Kuramı, Urie Bronfenbrenner (1979) tarafından geliştirilmiş ve bireyin gelişimini çevresiyle kurduğu karşılıklı, çok katmanlı ilişkilerle

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 18, Aile Yılı Özel Sayısı, Ekim 2025

açıklamaktadır. Aile bu çerçevede, mikrosistemden makrosisteme uzanan etkileşim ağlarının merkezinde yer alır. Mikrosistem, ebeveyn-çocuk ilişkileri ve geniş aile desteğini; eksosistem, ebeveynin iş koşulları, sosyal destek ağları ve hukuki süreçleri; makrosistem ise toplumsal cinsiyet normları ve devlet politikalarını içerir. Kronosistem düzeyinde tarihsel dönüşümler (örn. kadınların işgücüne katılımı, boşanma oranları, dijitalleşme) ebeveyn rollerini yeniden şekillendirir (Bronfenbrenner ve Morris, 1998). Bronfenbrenner'in PPCT çerçevesi (1999) gelişimi Süreç-Kişi-Bağlam-Zaman etkileşimiyle açıklar. Süreç (Process): Proksimal süreçler birey ile çevresi arasındaki sürekli ve dinamik etkileşimleri ifade eder. Tutarlı disiplin, ortak bakım, ebeveyn-ebeveyn-çocuk üçlü etkileşimleri gelişimin temel belirleyicileridir. Kişi (Person): ebeveyn ve çocuk özelliklerini ifade eder. Ebeveynlerin ruh sağlığı ve kişilik özellikleri ile çocuğun mizacı ve özellikleri sürecin niteliğini belirler. Bağlam (Context): sosyal bağlam, mikro-makrosistem ve Zaman (Time): zamansal boyutlar birlikte ebeveynliğin niteliğini belirler. Bu yönüyle Ekolojik Sistem Kuramı, birlikte ebeveynliği yalnızca ebeveynler arası etkileşim değil, aynı zamanda sosyal, kültürel ve tarihsel bağlamlarla şekillenen çok katmanlı bir süreç olarak kavramsallaştırır (Bronfenbrenner ve Morris, 1998; Feinberg, 2003).

2.4. Toplumsal Cinsiyet Roller Perspektifi

Toplumsal Cinsiyet Roller, kadınlık ve erkekliğin sosyal olarak inşa edildiğini ve kültürel normlar, sosyal öğrenme süreçleri ile kurumsal düzenlemeler aracılığıyla biçimlendiğini savunur (West ve Zimmerman, 1987). Bu çerçevede ebeveynlik rolleri, bakım emeği ve aile içi güç ilişkileri toplumsal cinsiyet rejimleri tarafından şekillendirilir. Feminist literatür, bakım emeğinin ücretli/ücretsiz iş bölümü yoluyla eşitsiz biçimde kadınlara yüklendiğini vurgulamaktadır. Araştırmalar, toplumsal cinsiyet temelli iş bölümünün özellikle ebeveynliğe geçişte yeniden belirginleştiğini, annelerin çocuk bakımının büyük

kısmını üstlenirken toplam iş yüklerinin arttığını göstermektedir (Yavorsky vd., 2015). Türkiye’de de TÜİK (2015) en son 2014-2015 döneminde gerçekleştirilen Zaman Kullanım Araştırması’na göre kadınlar günde 3,5 saat bakım emeği harcarken erkekler yalnızca 46 dakika ayırmaktadır. Bu eşitsizlik, birlikte ebeveynliği zayıflatmakta ve ebeveynler arası uyumu bozabilmektedir (Deutsch, 2001). Connell (2005a, 2005b) hegemonik erkeklik ve toplumsal cinsiyet rejimlerinin bu eşitsizliği hem kültürel hem kurumsal düzeyde yeniden ürettiğini vurgular. Eşitlikçi inançlara sahip çiftler daha uyumlu ve işbirlikçi bir birlikte ebeveynlik sergilerken, geleneksel normların baskın olduğu ailelerde bakım yükü büyük ölçüde annelere kalmakta, bu da ebeveyn ilişkilerini ve çocuk gelişimini olumsuz etkilemektedir (Schoppe-Sullivan vd., 2008; McHale ve Irace, 2011). Sonuç olarak toplumsal cinsiyet rolleri, birlikte ebeveynliğin yalnızca kişilerarası değil, yapısal boyutunu da belirler. Babalık izni, esnek çalışma ve bakım hizmetlerine erişim gibi politikalar eşitlikçi birlikte ebeveynliği destekleyebilir (Craig ve Mullan, 2011) Ancak Türkiye’de sınırlı sosyal politikalar ve artan boşanma oranları, nafaka ve velayet tartışmaları gibi yapısal koşullar eşitlikçi uygulamaları kısıtlamakta, çocukların gelişimsel fırsatlarını daraltmaktadır. Bu nedenle sürdürülebilir birlikte ebeveynlik, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin kurumsal düzeyde ele alınmasıyla mümkün olabilir.

3. BİRLİKTE EBEVEYNLİĞİN FARKLI AİLE DİNAMİKLERİNDEKİ ROLÜ

Bu bölümde, birlikte ebeveynliğin farklı aile yapılarında nasıl organize edildiği ve işlev gördüğü incelenecek; evli, boşanmış, yeniden evlenmiş, evlat edinmiş, koruyucu aile ve büyükanne-büyükbaba destekli ailelerdeki uygulamalar, benzerlikler, farklar ve karşılaşılan özgün zorluklar bağlamında ele alınacaktır.

3.1. Evli Ailelerde Birlikte Ebeveynlik

Çekirdek aile yapısında birlikte ebeveynlik, eşlerin aynı evde çocukların bakımını ortak yürüttüğü bir yapı içinde şekillenir. Bu bağlamda iletişim kalitesi, evlilik doyumu ve ebeveynlikte tutarlılık, birlikte ebeveynliğin niteliğini belirleyen başlıca faktörlerdir (McHale ve Rasmussen, 1998; Schoppe-Sullivan vd., 2008). Evlilik ve birlikte ebeveynlik, birbirine bağlı ancak işlevsel olarak farklı alt sistemlerdir. Evlilik duygusal yakınlık ve bağlılığı, birlikte ebeveynlik ise çocuk odaklı iş birliği ve çatışma yönetimini öne çıkarır (McHale vd., 1999). Ancak yüksek evlilik doyumu her zaman işlevsel birlikte ebeveynlik anlamına gelmez. Son dönemde araştırmalar, evlilik çatışmalarının birlikte ebeveynliği zayıflattığını ve özellikle babaların çocukla ilgisini azaltabildiğini göstermektedir (Aspiras vd., 2025). Çocuk gelişiminin ilk aylarında ebeveynler arasında eleştiri ve rekabetin artabildiği görülmüştür (Schmidt vd., 2021). Çatışmalı örüntüler, bebeklerin olumsuz duygulanımı ve ebeveyn rol inançlarıyla da ilişkili bulunmuştur (Schoppe-Sullivan vd., 2022). Rekabetçi veya destekleyici olmayan etkileşimler çocukların dışsallaştırma davranışlarını artırırken (Murphy vd., 2016) zayıf birlikte ebeveynlik evlilik kalitesini de olumsuz etkileyebilmektedir (Ren vd., 2025). Bu bulgular, evlilik ve birlikte ebeveynlik sistemleri arasında çift yönlü bir etkileşimin söz konusu olduğunu göstermektedir (Feinberg ve Kan, 2008; Richardson ve Futris, 2019). Bazı araştırmacılar birlikte ebeveynlik ile ebeveyn ve çocuk ilişkisini kuramsal olarak ayırmakta (Fagan ve Palkovitz, 2011) bazıları ise bu iki ilişki biçimini birbiriyle iç içe geçmiş yapılar olarak ele almaktadır (Ferrante, 2008). Ancak çocuk gelişimi açısından her iki yapının da hem ayrı hem de etkileşimli biçimde değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Feinberg vd., 2007). Dolayısıyla değerlendirme ve müdahalelerde eş ilişkisi, ebeveyn-çocuk etkileşimleri ve bireysel değişkenler bütüncül bir çerçevede ele alınmalıdır.

3.2. Boşanmış Ailelerde Birlikte Ebeveynlik

Boşanmış ailelerde birlikte ebeveynlik, ebeveynlerin evlilik birliği sona ermiş olsa da çocuklarının bakımı, eğitimi ve genel refahı için iş birliği yapmalarını ifade eder. Bu süreç, ebeveynlerin eş rollerini sonlandırırken, ebeveyn rollerini yeniden tanımlamalarını ve yeni aile dinamiklerine uyum sağlamalarını gerektirir (Van Gasse ve Mortelmans, 2020). Boşanma yalnızca hukuki bir ayrılık değil, aynı zamanda duygusal, sosyal ve yapısal dönüşümlerin yaşandığı çok katmanlı bir geçiş dönemidir. Bu süreçte ebeveynler, ziyaret düzenlemeleri, mali sorumluluklar, duygusal baş etme süreçleri ve sosyal rollerin yeniden yapılandırılması gibi çok sayıda zorlukla karşı karşıya kalmaktadır (Amato, 2001).

Boşanmış ebeveynler arasındaki birlikte ebeveynlik süreci çoğunlukla yüksek çatışma, güvensizlik ve rol belirsizlikleriyle karakterizedir. Ancak çocukların sağlıklı gelişimi açısından belirleyici olan, ebeveynlerin medeni bir iletişim kurabilmesi ve çocuk odaklı bir iş birliği sürdürebilmesidir (Zemp ve Bodenmann, 2018). Stolnicu ve Hendrick'in (2017) belirttiği üzere, boşanma sonrası birlikte ebeveynlik zamanla şekillenen ve üç temel ilkeye dayanan bir süreçtir: (1) ebeveynlik rolünün ömür boyu süreceği bilinci, (2) çocuğun üstün yararının gözetilmesi ve (3) anlaşmazlıkların işlevsel biçimde yönetimi. Bu ilkeler doğrultusunda; ebeveynler birbirlerinin ebeveynlik yetkinliklerine saygı göstermeli, çocuğun diğer ebeveynle bağ kurmasına destek olmalı ve çatışmalardan uzak, dengeli bir iletişim kurmalıdır (Stolnicu vd., 2022). Çatışma düzeyi yüksek olan boşanmış çiftlerde birlikte ebeveynliğin iş birliği temelinde sürdürülmesi oldukça güçtür. Bu ebeveynler sıklıkla güvensizlik, öfke, düşmanca iletişim, hukuki sürtüşmeler nedeniyle çocuğun ihtiyaçlarını ikinci plana iten davranışlarla tanımlanan bir ilişki içinde kalmaktadır (Stolnicu vd., 2022). Uzun süreli çatışmalar yalnızca ebeveynler arasındaki ilişkiyi değil, çocuğun gelişimsel

refahını da olumsuz etkileyebilmektedir (Duerr ve Hautzinger, 2019; Lamela vd., 2016).

Araştırmalar, düşük çatışmalı ve iş birliğine dayalı birlikte ebeveynliğin çocuklar için önemli bir koruyucu faktör olduğunu buna karşın yüksek çatışmalı yapıların çocukların duygusal ve davranışsal sorun riskini artırdığını vurgulamaktadır (Becher vd., 2019; Darwiche vd., 2021; Karela ve Petrogiannis, 2018). Beckmeyer vd. (2019), boşanma sonrası olumlu birlikte ebeveynliğin, ebeveynlerin kişisel çatışmalarını ikinci plana alarak çocuk yararına odaklanmalarıyla mümkün olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda, özellikle düşük çatışmalı boşanma süreçlerinde, ebeveynlerin karşılıklı güven duyması ve diğer ebeveynin çocuk bakımındaki yeterliliğine olan inancı, birlikte ebeveynliğin sağlıklı biçimde işlemesinde belirleyici bir rol oynamaktadır (Stolnicu vd., 2022). Bu nedenle boşanmış ailelerde birlikte ebeveynliğin başarısı, kişisel çatışmaların yönetimi ve güven inşasıyla doğrudan ilişkilidir.

3.3. Yeniden Evlenmiş Ailelerde Birlikte Ebeveynlik

Yeniden evlenmiş ailelerde birlikte ebeveynlik, biyolojik ebeveynler ile üvey ebeveynler arasındaki yeni rollerin, sınırların ve sorumlulukların müzakere edildiği karmaşık bir sistemin parçasıdır. Bu aile yapılarında çoğu zaman sadakat çatışmaları, rol belirsizlikleri ve sınır sorunları yaşanmakta; ebeveynlik işlevi yalnızca biyolojik değil aynı zamanda sosyal roller üzerinden de şekillenmektedir (Ganong ve Coleman, 2017). Boşanma sonrası yeniden evlenme ile oluşan ailelerde, çocuklar çoğunlukla yeni bir ebeveyn figürü (üvey anne veya baba) ve kardeşlerle tanışmakta; bu da aile sisteminde yeni alt sistemlerin oluşmasına yol açmaktadır. Evlilik bağı dışında kalan üvey ebeveynlerin çoğu zaman yasal bir sorumluluğu olmamasına karşın, pratikte çocuk bakımında aktif rol üstlenmeleri beklenmektedir (Van Eeden Moorefield ve Pasley, 2013). Bu durum, üvey

ebeveynlerin rollerinin belirsizleşmesine ve çatışma potansiyelinin artmasına neden olabilir.

Araştırmalar yeniden evlenen ebeveynlerin eski eşle kurdukları ebeveynlik ilişkilerinin kalitesinin, yeni kurulan aile sisteminin başarısını etkilediğini göstermektedir (Ahrons, 2007; Emery, 2011). Bu aile yapılarında birlikte ebeveynlik, genellikle üç temel ikili yapı içinde işler: (1) velayet sahibi biyolojik ebeveyn ile üvey ebeveyn, (2) biyolojik anne ve baba (eski eşler), (3) çocuğun bakımında aktif rol alan her iki ebeveyn figürü. Bu üçlü sistemde sınırların net çizilmesi, rollerin açıkça tanımlanması ve çocuk yararını merkeze alan bir iş birliği kültürünün inşa edilmesi oldukça önemlidir (Adamsons ve Pasley, 2016; Favez vd., 2015). Ganong ve Coleman (2017) yeniden evlilik sonrası birlikte ebeveynlik sürecinde çiftlerin “çifte bir gündem” ile karşı karşıya kaldığını vurgular: bir yandan yeni eş ile sağlıklı bağlar kurmak, diğer yandan ise eski eş ile sürdürülen ebeveynlik ilişkisini yönetmek. Bu durum birlikte ebeveynliğin kalitesini doğrudan etkileyebilir. Nitekim ebeveynlerden birinin yeni bir ilişkiye başlaması ya da başka bir çocuğa sahip olması, diğer ebeveynle kurulan ebeveynlik ilişkisinde gerilim yaratabilmekte ve iş birliğini zayıflatabilmektedir (McGene ve King, 2012).

Üvey ebeveynlerin birlikte ebeveynlik sürecine katılım biçimi, ilişkisel dinamikler açısından belirleyicidir. Gosselin ve David (2007) çocuklara tanınan orantısız söz hakkının üçgenleşme ve evlilikte uyumsuzluk yaratabileceğini; King vd. (2014) ise çoklu üvey ebeveyn deneyiminin çocukların yeni ilişkilere mesafeli yaklaşmasına neden olabileceğini ortaya koymuştur. Bu bağlamda, yeniden evlenmiş ailelerde birlikte ebeveynlik, sadece görev paylaşımını değil, aynı zamanda çok aktörlü ve duygusal açıdan karmaşık ilişkilerin yönetimini gerektirir. Rol açıklığı, empati temelli iletişim ve çocuk odaklı yaklaşım bu sürecin sağlıklı işleyişi açısından önemlidir. Dolayısıyla yeniden evlenmiş

ailelerde birlikte ebeveynlik hem eski hem de yeni bağların yönetimini gerektiren eşsiz bir zorluk alanıdır.

3.4. Evlat Edinme Yoluyla Kurulan Ailelerde Birlikte Ebeveynlik

Evlat edinme yoluyla kurulan ailelerde birlikte ebeveynlik, çocuğun önceki yaşam deneyimlerinden kaynaklanan potansiyel travmalar, bağlanma güçlükleri ve kimlik gelişimi gibi özel dinamikler nedeniyle özgün bir yapı sergiler. Bu bağlamda, birlikte ebeveynlik yalnızca ebeveynlik işlevlerinin paylaşımı değil; aynı zamanda çocuğun uyum sürecini kolaylaştıracak güven, destek ve istikrarın sağlanması açısından kritik önemdedir (Farr vd., 2019; Hock ve Mooradian, 2012). Evlat edinen ebeveynler, yalnızca yeni roller üstlenmekle kalmaz; aynı zamanda biyolojik bağın olmaması nedeniyle çocuğun geçmiş deneyimlerini anlamaya ve içselleştirmeye yönelik bir yeniden yapılandırma süreci yaşarlar (Cigoli ve Scabini, 2006). Bu süreç, eşler arasında karşılıklı destek, güven ve ebeveynlik meşruiyetinin (ebeveynin bakım hakkı ve otoritesinin hem çocuk ve yakın çevre tarafından tanınması hem de ebeveyn tarafından psikolojik olarak içselleştirilmesi) tesisi ile daha sağlıklı yürütülebilmektedir (Ranieri vd., 2023). Araştırmalar, evlat edinen çiftler arasında kurulan destekleyici birlikte ebeveynlik ilişkilerinin, çocuklarda daha düşük düzeyde davranışsal sorun, daha yüksek aile bütünlüğü algısı ve olumlu uyum tepkileriyle ilişkili olduğunu göstermektedir (Farr ve Patterson, 2013; Sumontha vd., 2016). Özellikle anneler tarafından algılanan yüksek evlilik doyumu ve eş desteği, birlikte ebeveynlik kalitesini olumlu yönde etkilemektedir (Hock ve Mooradian, 2012).

Evlat edinen ailelerde birlikte ebeveynlik deneyimi, evlat edinmeyen ailelerle benzer ya da bazı açılardan daha olumlu olabilir. Çocukluk döneminde ebeveyn-çocuk ilişkisi, ebeveynlik uygulamaları ve aile memnuniyeti açısından işlevsellik düzeylerinin benzer ya da daha yüksek olduğu bildirilmiştir (Ceballo vd., 2004;

Lawler vd., 2017). Ergenlik döneminde de sevgi, destek ve iletişim açısından anlamlı farklar görülmemektedir (Paniagua vd., 2019; Rueter vd., 2009). Ancak bazı çalışmalar, bu ailelerde bağlanma güçlükleri, duygusal mesafe ve çatışmaların daha belirgin olabileceğine dikkat çekmektedir (Rueter ve Koerner, 2008; Santos-Nunes vd., 2017). Özellikle çocuğun ileri yaşta evlat edinilmesi, kurum bakım geçmişi ve travmatik yaşantılar birlikte ebeveynlik kalitesini etkileyebilir. Bu nedenle, evlat edinen ailelerde birlikte ebeveynlik süreci; çocuğun geçmişine duyarlı, güven temelli ve psikolojik uyumu destekleyici bir yapı içinde yürütüldüğünde hem çocuk hem aile sistemi için koruyucu işlev görebilir. Bu noktada sosyal hizmet ve aile danışmanlığı alanlarında geliştirilecek müdahalelerin, evlat edinen ailelerin özgün ihtiyaçlarını dikkate alması önemlidir. Bu bağlamda, evlat edinen ailelerde birlikte ebeveynliğin başarısı, güven temelli bağların inşası ve çocuğun geçmiş deneyimlerine duyarlı ebeveynlik yaklaşımlarıyla doğrudan ilişkilidir.

3.5. Koruyucu Ailelerde Birlikte Ebeveynlik

Koruyucu aileler hem akraba hem de akraba dışı bireylerden oluşabilen ve devlet destekli çocuk bakım hizmetlerini üstlenen özel aile yapılarıdır. Bu yapılar içinde birlikte ebeveynlik, çocuğun bakım, eğitim ve duygusal ihtiyaçlarının karşılanmasında ebeveynler arası iş birliği ve koordinasyonun sağlanmasını ifade eder. Ancak, birlikte ebeveynliğin koruyucu aileler bağlamındaki işleyişine yönelik araştırmalar görece yenidir ve bu alana yönelik akademik ilgi giderek artmaktadır (McHale ve Irace, 2011). Orme ve Combs-Orme (2014) birlikte ebeveynlik işlevinin koruyucu ailelerdeki evlat edinme süreçlerini olumlu etkilediğini vurgulamaktadır. Araştırmalar, sağlıklı evlilik ilişkileri ve işlevsel bir aile sistemi içinde yürütülen birlikte ebeveynliğin, koruyucu ebeveynlerin evlat edinme için daha yüksek onay alma olasılığı ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, birlikte ebeveynlik yapısının yalnızca çocuğun günlük

yaşamına değil, aynı zamanda koruyucu ailelerin kurumsal değerlendirme süreçlerine de yansıyan bir öneme sahip olduğunu göstermektedir. Linares vd. (2010) akraba ve akraba dışı koruyucu ebeveynler arasında birlikte ebeveynlik algılarını karşılaştırmış ve akraba koruyucu ebeveynlerin, daha yüksek düzeyde destek, esneklik ve paylaşılan iletişim bildirdiklerini bulmuştur. Ancak aynı grupta çatışma ve üçgenleme eğilimlerinin daha belirgin olduğu da gözlemlenmiştir. Bu bulgu, koruyucu ailelerin yapısal çeşitliliğine bağlı olarak birlikte ebeveynlik örüntülerinin farklılaşabileceğini ortaya koymaktadır.

Richardson ve Futris'in (2019) çalışması, yüksek ebeveynlik stresinin koruyucu ailelerde birlikte ebeveynlik ilişkisini zayıflattığını ortaya koymuştur. Aynı araştırma grubunun önceki çalışmasında (Richardson vd., 2018), sosyal desteğin bu olumsuz etkiyi hafiflettiği ve birlikte ebeveynlik kalitesini artırabileceği belirtilmiştir. Cooley ve Petren (2020) ise koruyucu ebeveynlerin birlikte ebeveynliği her zaman öncelikli görmeseler de bu ilişkinin çocuk refahı ve ebeveynler arası güven açısından kritik olduğunu vurgulamıştır. Çocuğun özel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik tutarlı bir bakım ortamı, birlikte ebeveynlik hedeflerini güçlendirmekte; böylece birlikte ebeveynlik hem işlevsel bir bakım modeli hem de duygusal dayanıklılığı destekleyen bir yapı olarak öne çıkmaktadır. Çocuğun bağlanma süreçlerinin sağlıklı biçimde gelişmesi, bakım ortamında istikrarın sağlanması ve uzun vadeli uyumunun desteklenmesi açısından birlikte ebeveynlik kalitesi belirleyici bir rol üstlenmektedir.

3.6. Büyükanne ve Büyükbaba ile Birlikte Ebeveynlik

Günümüzde büyükanne ve büyükbabalar, ebeveynlerin uzun çalışma saatleri, boşanma, ekonomik sıkıntılar, göç, bağımlılık ya da sağlık sorunları gibi nedenlerle çocuk bakımında daha fazla sorumluluk üstlenmektedir (Gürmen, 2019; Silverstein ve Giarrusso, 2013). Bu durum, onları birlikte ebeveynliğin aktif

aktörleri haline getirmektedir. Büyükanne ve büyükbabaların birlikte ebeveynlikteki rolleri iki senaryoya göre şekillenir: İlki, ebeveynlerin de aktif olduğu ve büyükanne-büyükbabanın destekleyici rol üstlendiği durumlardır. İkincisi ise, ebeveynlerin devre dışı kaldığı ve bakımın tamamen büyükanne ve büyükbabalar tarafından üstlenildiği durumlardır. Her iki durumda da işlevsel bir birlikte ebeveynlik ilişkisi için rollerin açık tanımlanması, sınırların netliği ve etkili iletişim önemlidir. Literatürde bu yapıların çocuk gelişimi üzerindeki etkileri karmaşıktır. Luo vd. (2020) büyükanne-büyükbaba katılımının sosyal becerileri artırabileceğini; ancak davranış problemleriyle de ilişkili olabileceğini belirtmektedir. Benzer şekilde Xing vd. (2016), yalnızca büyükanne-büyükbabalar tarafından yetiştirilen çocukların daha yüksek kaygılı bağlanma geliştirebildiğini göstermiştir. Buna karşılık Xu vd. (2023) destekleyici büyükanne-büyükbaba ilişkilerinin çocukların davranışsal uyumu açısından koruyucu bir rol oynayabildiğini ortaya koymuştur. Dolayısıyla büyükanne-büyükbaba katılımı, çocukların gelişiminde hem destekleyici hem de risk taşıyan yönleriyle çift yönlü bir etki yaratabilmektedir. Türkiye gibi kuşaklararası ilişkilerin güçlü olduğu toplumlarda, büyükanne ve büyükbaba desteği önemli bir kaynak olmakla birlikte; sınırların belirsizleştiği veya rollerin karıştığı durumlar, çocuklarda davranışsal sorunlara yol açabilir (Gürmen, 2019). Bu nedenle büyükanne ve büyükbaba ile ebeveynlik, sınırların ve rollerin netleştiği durumlarda çocuğun gelişimi için koruyucu, belirsizleştiğinde ise risk oluşturuca bir dinamik olarak ele alınmalıdır.

4. SONUÇ

Bu derleme, birlikte ebeveynliği hem kuramsal temeller hem de farklı aile yapılarındaki yansımalarıyla ele alarak literatüre bütüncül bir katkı sunmaktadır. Bulgular, birlikte ebeveynliğin yalnızca ebeveynlik görevlerinin paylaşımı değil; aile sistemi, çocuk gelişimi ve toplumsal cinsiyet ilişkilerini doğrudan etkileyen

dinamik bir süreç olduğunu göstermektedir. Kuramsal açıdan Genel Sistemler Kuramı, Yapısal Aile Kuramı, Ekolojik Sistem Kuramı ve toplumsal cinsiyet perspektifi, birlikte ebeveynliği çok katmanlı bir olgu olarak kavramsallaştırmaktadır. Bu yaklaşımlar, ebeveynler arası sınırlar, güç dengeleri, duygusal yakınlık ve kültürel normların ebeveynlik süreçlerini nasıl biçimlendirdiğini ortaya koymaktadır. Farklı aile yapılarında ise birlikte ebeveynliğin niteliği, evli çiftlerde iletişim ve evlilik doyumu; boşanmış ailelerde çatışma ve iş birliği; yeniden evlenmiş ve evlat edinen ailelerde rol tanımları ve güven inşası; koruyucu ve geniş ailelerde bakımın paylaşımı, hukuki bağlar ve sosyoekonomik koşullar üzerinden şekillenmektedir.

Türkiye bağlamında birlikte ebeveynlik araştırmalarının artmakla birlikte hâlen sınırlı olduğu görülmektedir. Babalık rolleri, bakım emeğindeki toplumsal eşitsizlikler ve sosyal politika desteklerinin ebeveynlik süreçlerine etkileri yeterince incelenmemiştir. Bu nedenle, toplumsal cinsiyet normlarını, kültürel değerleri ve sosyal politika uygulamalarını içeren disiplinler arası çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Sosyal hizmet alanı açısından bu derleme üç düzeyde katkı sunmaktadır. Birincisi, değerlendirme boyutunda, birlikte ebeveynliğin anlaşma, iş bölümü, destek/zayıflatma ve ortak aile yönetimi gibi boyutlarını ebeveyn ruh sağlığı, çatışma düzeyi ve çocuk uyum göstergeleriyle birlikte ele alan bütüncül bir çerçeve önermektedir. İkincisi, müdahale tasarımı, farklı aile biçimlerine (evli, boşanmış, yeniden evlenmiş, evlat edinmiş, koruyucu) uygun psiko-eğitim, ebeveynlik koordinasyonu, çatışma çözümü, travma bilgilisi ve baba katılımını güçlendiren programların geliştirilmesine ışık tutmaktadır. Üçüncüsü, politika düzeyinde, ebeveyn izinleri, esnek çalışma ve bakım hizmetlerine erişim gibi düzenlemelerin birlikte ebeveynliği destekleyecek biçimde tasarlanması, ayrıca aile mahkemeleri, sosyal hizmet kurumları ve eğitim sistemi arasında

standartlaştırılmış ebeveynlik uygulamalarının geliştirilmesi gerekliliğini vurgulamaktadır.

Sonuç olarak, birlikte ebeveynlik yalnızca bireyler arası değil, aynı zamanda yapısal ve politik bir olgu olarak değerlendirilmelidir. Sosyal hizmet, aile danışmanlığı ve eğitim alanlarında geliştirilecek bütüncül müdahale modelleri ile kurumlar arası iş birliğinin güçlendirilmesi, Türkiye bağlamına özgü somut uygulama etkileri doğuracak ve çocukların gelişimsel refahını destekleyecektir. Bu kapsamda, ebeveyn izinleri, esnek çalışma ve bakım hizmetlerine erişim gibi düzenlemelerin yanı sıra aile mahkemeleri, sosyal hizmet kurumları ve eğitim sistemi arasında standartlaştırılmış ebeveynlik uygulamaları ve iş birliği süreçlerinin geliştirilmesi önem taşımaktadır.

Çıkar Çatışması Bildirimi:

Yazarlar, bu çalışmanın hazırlanması sürecinde herhangi bir kurum, kuruluş veya kişi ile çıkar çatışması oluşturabilecek bir ilişkiye sahip olmadıklarını beyan etmektedirler.

Destek/Finansman Bilgileri:

Bu makalenin araştırılması, yazımı ve yayımı için herhangi bir kurum ya da kuruluş tarafından finansal destek sağlanmamıştır.

Etik Kurul Kararı:

Bu çalışma bir derleme niteliğinde olup, insan veya hayvan denekler üzerinde yürütülmüş bir araştırma içermediğinden etik kurul onayı gerektirmemektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, I. H., Ece, C., Saral, B., ve Gürmen, S. (2021). Evaluating Psychometric Properties Of The Coparenting Inventory With Turkish Mothers And Fathers Of Preschool Children. *Current Psychology*, 1–11.
- Adamsons, K., ve Pasley, K. (2016). Parents' Fathering Identity Standards and Later Father Involvement. *Journal Of Family Issues*, 37(2), 221–244.
- Ahrons, C. R. (2007). Family Ties After Divorce: Long-Term Implications For Children. *Family Process*, 46(1), 53–65.
- Alan, C., ve Çelik, B. (2017). Ebeveynlerde Ortak Ebeveynlik Ve Güç Paylaşımı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 85-96.
- Amato, P. R. (2001). Children Of Divorce İn The 1990s: An Update Of The Amato And Keith (1991) Meta-Analysis. *Journal Of Family Psychology*, 15(3), 355–370.
- Ambros, T., Coltro, B. P., Vieira, M. L., ve Lopes, F. M. (2022). Coparenting And Child Behavior İn The Context Of Divorce: A Systematic Review. *Psicologia: Teoria E Prática*, 24(1), 1-23.
- Aran, M. A., ve Aktakke, N. (2015). Türkiye’de Bakım Ekonomisinin Görünmeyen Yüzü: Ücretsiz Bakım Emeği ve Kadınların Ekonomik Güçlenmesi (Rapor No. WP-P146215). Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP). <https://documents1.worldbank.org/curated/en/402341479489714245/pdf/110378-WP-P146215-PUBLIC-TURKISH-meltem-a-aran-R.pdf>
- Aspiras, O., O’Gara, J., ve Radunzel, J. (2025). Actor–Partner Model of Parenting and Co-Parenting Practices and Youth Resilience During the COVID-19 Pandemic. *Family Process*, 64(2), e70033.
- Balahorli, B., ve Karadeniz, G. (2025). Kavramların Çoğulluğu: Ortak, Paylaşılan, Birlikte ve Eşit Ebeveynlik Üzerine Bir Derleme. *Humanistic Perspective*, 7(2), 124–147.

- Becher, E. H., Kim, H., Cronin, S. E., Deenanath, V., McGuire, J. K., McCann, E. M., ve Powell, S. (2019). Positive Parenting And Parental Conflict: Contributions To Resilient Coparenting During Divorce. *Family Relations*, 68(1), 150-164.
- Beckmeyer, J. J., Markham, M. S., ve Troilo, J. (2019). Postdivorce Coparenting Relationships And Parent–Youth Relationships: Are Repartnership And Parent–Youth Contact Moderators? *Journal Of Family Issues*, 40(4), 613–636.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology Of Human Development: Experiments By Nature And Design*. Harvard University Press.
- Bronfenbrenner, U. (1999). Environments İn Developmental Perspective: Theoretical And Operational Models. In S. L. Friedman ve T. D. Wachs (Eds.), *Measuring environment across the life span: Emerging methods and concepts* (pp. 3–28). American Psychological Association.
- Bronfenbrenner, U., ve Morris, P. A. (1998). The Ecology Of Developmental Processes. In W. Damon ve R. M. Lerner (Eds.), *Handbook of child psychology: Vol. 1. Theoretical models of human development* (5th ed., pp. 993–1028). Wiley.
- Ceballo, R., Lansford, J. E., Abbey, A., ve Stewart, A. J. (2004). Gaining A Child: Comparing The Experiences Of Biological Parents, Adoptive Parents, And Stepparents. *Family Relations*, 53(1), 38–48.
- Cigoli, V., Ve Scabini, E. (2006). *Relazione Familiare: La Prospettiva Psicologica. Studi Interdisciplinari Sulla Famiglia N. 21*, 13-46.
- Connell, R. W. (1987/2013). *Gender And Power: Society, The Person And Sexual Politics*. John Wiley & Sons.
- Connell, R. W. (2005a). *Masculinities* (2nd ed.).University of California Press. Berkeley, Los Angeles.

- Connell, R. W. (2005b). Work/Life Balance, Gender Equity And Social Change. *Australian Journal Of Social Issues*, 40(3), 369–383.
- Cooley, M. E., ve Petren, R. E. (2020). A Qualitative Examination Of Coparenting Among Foster Parent Dyads. *Children And Youth Services Review*, 110, 104776.
- Cox, M. J., ve Paley, B. (1997). Families as Systems. *Annual Review of Psychology*, 48, 243–267.
- Craig, L., ve Mullan, K. (2011). How Mothers And Fathers Share Childcare: A Cross-National Time-Use Comparison. *American Sociological Review*, 76(6), 834–861.
- Çetin, M., ve Demircan, H. Ö. (2023). Coparenting And Parental Involvement In Education: The Mediating Role Of Motivational Beliefs. *Journal Of Family Studies*, 29(3), 1292-1318.
- Darwiche, J., Nunes, C. E., El Ghaziri, N., Imesch, C., ve Bessero, S. (2021). Coparenting Interventions And Shared Physical Custody: Insights And Challenges. *Shared Physical Custody. Interdisciplinary Insights In Child Custody Arrangements*, 253-282.
- Deutsch, F. M. (2001). Equally Shared Parenting. *Current Directions In Psychological Science*, 10(1), 25-28.
- Duerr, H. P., ve Hautzinger, M. (2019). Quantifying The Degree Of Interparental Conflict-The Spectrum Between Conflict And Forms Of Maltreatment And Abuse. *Child Indicators Research*, 12(1), 319-330.
- Emery, R. E. (2011). *Renegotiating Family Relationships: Divorce, Child Custody, And Mediation* (2nd ed.). Guilford Press.
- Erdemir Aşıkoğlu, B., Sağkal, A. S., ve Özdemir, Y. (2024). Türkiye’de Boşanma Sonrası Birlikte Ebeveynlik Deneyimleri: Nitel Bir Çalışma. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 24(62), 13-49.

- Fagan, J., ve Palkovitz, R. (2011). Coparenting And Relationship Quality Effects On Father Engagement: Variations By Residence, Romance. *Journal Of Marriage And Family*, 73(3), 637–653.
- Farr, R. H., Bruun, S. T., ve Patterson, C. J. (2019). Longitudinal Associations Between Coparenting And Child Adjustment Among Lesbian, Gay, And Heterosexual Adoptive Parent Families. *Developmental Psychology*, 55(12), 2547.
- Farr, R. H., ve Patterson, C. J. (2013). Coparenting Among Lesbian, Gay, And Heterosexual Couples: Associations With Adopted Children's Outcomes. *Child Development*, 84(4), 1226-1240.
- Favez, N., Widmer, E. D., Doan, M. T., ve Tissot, H. (2015). Coparenting In Stepfamilies: Maternal Promotion Of Family Cohesiveness With Partner And With Father. *Journal Of Child And Family Studies*, 24(11), 3268-3278.
- Feinberg ME, Kan ML., ve Hetherington EM. (2007). The Longitudinal Influence Of Coparenting Conflict On Parental Negativity And Adolescent Maladjustment. *Journal of Marriage and Family*, 69, 687-702.
- Feinberg, M. E. (2003). The Internal Structure And Ecological Context Of Coparenting: A Framework For Research And Intervention. *Parenting: Science and Practice*, 3(2), 95–131.
- Feinberg, M. E., ve Kan, M. L. (2008). Establishing Family Foundations: Intervention Effects On Coparenting, Parent/Infant Well-Being, And Parent-Child Relations. *Journal Of Family Psychology*, 22(2), 253–263.
- Ferrante, J. A. (2008). *Co-Parenting In Intact And Divorced Families: Its Impact On Young Adult Adjustment* (Unpublished Master's Thesis). Virginia Commonwealth University, Virginia.
- Forder, A. (1976). Social Work And System Theory. *The British Journal Of Social Work*, 6(1), 23–42.

- Ganong, L., ve Coleman, M. (2017). Stepfamily Relationships: Development, Dynamics, And Interventions (2nd ed.). Springer.
- Gladding, S. T. (2012). Aile Terapisi: Tarihi, Kuram Ve Uygulamaları (İ. Keklik ve İ. Yıldırım, Çev.). Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Yayınları.
- Goldberg, A. E., ve Perry-Jenkins, M. (2004). Division Of Labor And Working-Class Women's Well-Being Across The Transition To Parenthood. *Journal Of Family Psychology*, 18(1), 225.
- Goldenberg, H., ve Goldenberg, I. (2012). Family Therapy: An Overview (8th Ed.). Brooks/Cole.
- Gosselin, J., ve David, H. (2007). Risk And Resilience Factors Linked With The Psychosocial Adjustment Of Adolescents, Stepparents And Biological Parents. *Journal Of Divorce & Remarriage*, 48(1-2), 29-53.
- Gürmen, M. S. (2019). Çocukla Gelen ve Hiç Bitmeyen İlişki: Ortak Ebeveynlik. *Türk Psikoloji Yazıları*, 22(43), 15–31.
- Hiğde, A. Y., Coşkun, F., Polat, Ö., ve Özdemir, Y. (2023). İlkokula Hazırlık Sürecinde Birlikte Ebeveynlik: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(40), 1214-1235.
- Hock, R. M., ve Mooradian, J. K. (2012). Co-Parenting Quality Among Adoptive Mothers: Contributions Of Socioeconomic Status, Child Demands And Adult Relationship Characteristics. *Child & Family Social Work*, 17(1), 85-95.
- Jiménez-García, P., Contreras, L., ve Cano-Lozano, M. C. (2019). Types And Intensity Of Postdivorce Conflicts, The Exercise Of Coparenting And Its Consequences On Children. *Revista Iberoamericana De Psicología Y Salud*, 10(1),48-63.
- Karberg, E., ve Cabrera, N. J. (2020). Children's Adjustment To Parents' Breakup: The Mediational Effects Of Parenting And Coparenting. *Journal of Family Issues*, 41(10), 1810-1833.

- Karela, C., ve Petrogiannis, K. (2018). Risk And Resilience Factors Of Divorce And Young Children's Emotional Well-Being In Greece: A Correlational Study. *Journal Of Educational And Developmental Psychology*, 8(2), 2.
- King V., Thorsen ML., ve Amato PR. (2014). Factors Associated With Positive Relationships Between Stepfathers And Adolescent Stepchildren. *Social Science Research*, 47, 16-29.
- Lamela, D., Figueiredo, B., Bastos, A., ve Feinberg, M. (2016). Typologies Of Post-Divorce Coparenting And Parental Well-Being, Parenting Quality And Children's Psychological Adjustment. *Child Psychiatry & Human Development*, 47(5), 716-728.
- Lawler, J. M., Koss, K. J., ve Gunnar, M. R. (2017). Bidirectional Effects Of Parenting And Child Behavior In Internationally Adopting Families. *Journal Of Family Psychology*, 31(5), 563.
- Linares, L. O., Rhodes, J., ve Montalto, D. (2010). Perceptions Of Coparenting In Foster Care. *Family Process*, 49(4), 530-542.
- Luo, N., Van Heel, M., ve Van Leeuwen, K. (2020). Perspectives Of Early Adolescents, Parents, And Grandparents On Parenting Behaviors In China. *The Journal Of Early Adolescence*, 40(8), 1244-1274.
- Margolin, G., Gordis, E. B., ve John, R. S. (2001). Coparenting: A Link Between Marital Conflict And Parenting In Two-Parent Families. *Journal Of Family Psychology*, 15(1), 3.
- McGene, J., veKing, V. (2012). Implications Of New Marriages And Children For Coparenting In Nonresident Father Families. *Journal Of Family Issues*, 33(12), 1619-1641.
- McHale JP., Johnson D., ve Sinclair R. (1999). Family Dynamics, Preschoolers' Family Representations, And Preschool Peer Relationships. *Early Education And Development*, 10, 373-401.

- McHale, J. P. (1995). Coparenting And Triadic Interactions During Infancy: The Roles Of Marital Distress And Child Gender. *Developmental Psychology*, 31(6), 985–996.
- McHale, J. P. (1997). Overt And Covert Coparenting Processes In The Family. *Family Process*, 36(2), 183–201.
- McHale, J. P., ve Irace, K. (2011). Coparenting In Diverse Family Systems. In J. P. Mchale ve K. Lindahl (Eds.), *Coparenting: A Conceptual And Clinical Examination Of Family Systems* (pp. 15–37). American Psychological Association.
- McHale, J. P., ve Rasmussen, J. L. (1998). Coparental And Family Group-Level Dynamics During Infancy: Early Family Precursors Of Child And Family Functioning During Preschool. *Development And Psychopathology*, 10(1), 39-59.
- McHale, J. P., ve Sirotkin, Y. S. (2019). Coparenting. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting* (3rd ed., Vol. 3, pp. 271–305). Routledge.
- Messner, M. A. (1994). Theorizing Masculinities. In H. Brod ve M. Kaufman (Eds.), *Theorizing masculinities* (pp. 160–185). Sage.
- Minuchin, S. (1974). *Families And Family Therapy*. Harvard University Press.
- Minuchin, S. (1981). Constructing A Therapeutic Reality. In K. M. Goldenberg ve H. Goldenberg (Eds.), *Family Therapy: An Overview* (pp. 129–147). Human Sciences Press.
- Murphy, S. E., Jacobvitz, D. B., ve Hazen, N. L. (2016). What’s So Bad About Competitive Coparenting? Family-Level Predictors Of Children’s Externalizing Symptoms. *Journal Of Child And Family Studies*, 25(6), 1684–1690.
- Nazlı, S. (2022). Aile danışmanlığı. Sixteenth ed, Ankara, Anı Yayıncılık, p. 17-66.
- Orme, J. G., ve Combs-Orme, T. (2014). Foster Parenting Together: Foster Parent Couples. *Children And Youth Services Review*, 36, 124-132.

- Özdemir, Y., Sağkal, A. S., Salman-Engin, S., Şakiroğlu, M., ve Çevik, A. Ç. (2021). Birlikte Ebeveynlik Ölçeği: Ölçek Geliştirme, Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 24, 40–58.
- Özdemir, Y., ve Sağkal, A. S. (2020). Ebeveynlik Dansı: Birlikte Ebeveynliğe İlişkin Kuramsal Ve Ampirik Bir Derleme. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11, 428–444.
- Paniagua, C., Palacios, J., ve Jiménez-Morago, J. M. (2019). Adoption Breakdown And Adolescence. *Child & Family Social Work*, 24(4), 512-518.
- Ranieri, S., Ferrari, L., Danioni, F., ve Rosnati, R. (2023). Marital And Parental Relationships In Adoptive And Nonadoptive Families: The Mediating Role Of Coparenting. *Adoption Quarterly*, 26(4), 414–432.
- Ren, M., Luo, X., Cheng, L., Wu, M., Wang, Y., ve Han, X. (2025). Actor And Partner Effects Of Coparenting On Marital Quality: Mediating Role Of Marital Attachment. *Family Relations*.
- Richardson, E. W., Futris, T. G., Mallette, J. K., ve Campbell, A. (2018). Foster Mothers' Parenting Stress And Coparenting Quality: An Examination Of The Moderating Role Of Support. *Children And Youth Services Review*, 89, 77-82.
- Richardson, E. W., ve Futris, T. G. (2019). Foster Caregivers' Marital And Coparenting Relationship Experiences: A Dyadic Perspective. *Family Relations*, 68(2), 185-196.
- Rueter, M. A., Keyes, M. A., Iacono, W. G., ve McGue, M. (2009). Family Interactions In Adoptive Compared To Nonadoptive Families. *Journal Of Family Psychology*, 23(1), 58.
- Rueter, M. A., ve Koerner, A. F. (2008). The Effect Of Family Communication Patterns On Adopted Adolescent Adjustment. *Journal Of Marriage And Family*, 70(3), 715-727.

- Salman Engin, S., Sümer, N., Sağel, E., ve McHale, J. (2018). Coparenting In The Context Of Mother–Father–Infant Versus Mother–Grandmother–Infant Triangular Interactions In Turkey. *Journal of Child and Family Studies*, 27(10), 3085-3095.
- Salman-Engin, S. Sümer, N., Çetiner, ES ve Sakman, E. (2019). Anne Ve Babaların Ortak Ebeveynlik Davranış Ve Algılarının Romantik Bağlanma İle İlişkisi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 59 (1), 717-741.
- Santos-Nunes, M., Narciso, I., Vieira-Santos, S., Ve Roberto, M. S. (2017). Parenting And Emotional Well-Being Of Adoptive School-Aged Children: The Mediating Role Of Attachment. *Children And Youth Services Review*, 81, 390-399.
- Schmidt, B., Schoppe-Sullivan, S. J., Frizzo, G. B., ve Piccinini, C. A. (2021). Coparenting Across The Transition To Parenthood: Qualitative Evidence From South-Brazilian Families. *Journal Of Family Psychology*, 35(5), 691–702.
- Schoppe-Sullivan, S. J., Brown, G. L., Cannon, E. A., Mangelsdorf, S. C., ve Sokolowski, M. S. (2008). Maternal Gatekeeping, Coparenting Quality, And Fathering Behavior In Families With Infants. *Journal Of Family Psychology*, 22(3), 389.
- Schoppe-Sullivan, S. J., Nuttall, A. K., ve Berrigan, M. N. (2022). Couple, Parent, And Infant Characteristics And Perceptions Of Conflictual Coparenting Over The Transition To Parenthood. *Journal Of Social And Personal Relationships*, 39(4), 908–930.
- Schrodt, P. (2025). Interparental Conflict And Parent–Child Triangulation: A Meta-Analytical Review Of Children Feeling Caught Between Parents. *Human Communication Research*, hqaf018.

- Sharf RS, (2010). Theories Of Psychotherapy & Counseling: Concepts And Cases. Brooks/Cole, Cengage Learning.
- Silverstein, M., ve Giarrusso, R. (Eds.). (2013). Kinship And Cohort In An Aging Society: From Generation To Generation. JHU Press.
- Stolnicu, A., De Mol, J., Hendrick, S., ve Gaugue, J. (2022). Healing The Separation In High-Conflict Post-Divorce Co-Parenting. *Frontiers In Psychology*, 13, 913447.
- Stolnicu, A., ve Hendrick, S. (2017). Family Resilience At Work In Successful Co-Parenting Post Marital Separation. *Pratiques Basées Sur La Résilience*, 361.
- Sumontha, J., Farr, R. H., ve Patterson, C. J. (2016). Social Support And Coparenting Among Lesbian, Gay, And Heterosexual Adoptive Parents. *Journal Of Family Psychology*, 30(8), 987.
- Teubert, D., ve Pinquart, M. (2010). The Association Between Coparenting And Child Adjustment: A Meta-Analysis. *Parenting: Science and Practice*, 10(4), 286–293.
- TÜİK. (2015). Zaman Kullanım Araştırması 2014–2015. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Zaman-Kullanim-Arastirmasi-2014-2015-18627>
- Ulucan Özkan, E. (2024). Aile Yapıları Arasında Birlikte Ebeveynlik, Aile Aidiyeti ve Empati Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ulutaş, D. A., ve Taşkıran, M. (2024). Is Co-Parenting Possible After Divorce?: A Scoping Review of the Effects on Children. *İmgelem*, (15), 27-60.
- Van Eeden Moorefield, B., ve Pasley, B. K. (2013). Remarriage And Stepfamily Life. In *Handbook Of Marriage And The Family* (pp. 517-546). Boston, MA: Springer US.

- Van Egeren, L. A., ve Hawkins, D. P. (2004). Coming To Terms With Coparenting: Implications Of Definition And Measurement. *Journal Of Adult Development*, 11(3), 165-178.
- Van Gasse, D., ve Mortelmans, D. (2020). Reorganizing The Single-Parent Family System: Exploring The Process Perspective On Divorce. *Family Relations*, 69(5), 1100-1112.
- Von Bertalanffy, L. (1968). *General Systems Theory: Foundations. Developments, Applications*, New York: Braziller.
- West, C., ve Zimmerman, D. H. (1987). Doing Gender. *Gender & Society*, 1(2), 125–151.
- Winek, J. L. (2010). *Systemic Family Therapy: From Theory To Practice*. Sage Publications.
- Xing, S., Zhou, Q., Archer, M., Yue, J., ve Wang, Z. (2016). Infant Temperamental Reactivity, Maternal And Grandparental Sensitivity: Differential Susceptibility For Behavior Problems In China. *Early Human Development*, 101, 99-105.
- Xu, X., Xiao, B., Zhu, L., ve Li, Y. (2023). The Influence Of Parent-Grandparent Co-Parenting On Children's Problem Behaviors And Its Potential Mechanisms. *Early Education And Development*, 34(4), 791-805.
- Yavorsky, J. E., Kamp Dush, C. M., ve Schoppe-Sullivan, S. J. (2015). The Production Of Inequality: The Gender Division Of Labor Across The Transition To Parenthood. *Journal Of Marriage And Family*, 77(3), 662-679.
- Zemp, M., Ve Bodenmann, G. (2018). Family Structure And The Nature Of Couple Relationships: Relationship Distress, Separation, Divorce, And Repartnering. In *Handbook Of Parenting And Child Development Across The Lifespan* (Pp. 415-440). Cham: Springer International Publishing.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Coparenting refers to the collaborative relationship between two or more adults who share responsibility for raising a child. Initially conceptualized within traditional nuclear families, the scope of coparenting has expanded to encompass diverse family structures such as divorced, remarried, adoptive, foster, and grandparent-led families. This shift reflects broader societal changes in family composition, gender roles, and caregiving arrangements. As family forms become increasingly heterogeneous, understanding how coparenting operates across various contexts is crucial for supporting child development and family functioning. This conceptual review explores the theoretical foundations of coparenting and examines how it manifests in different family structures, with a focus on implications for research and practice.

Theoretical Background

This study draws on four theoretical frameworks: General Systems Theory, Structural Family Systems Theory, Ecological Systems Theory, and the Gender Roles Perspective. General Systems Theory (von Bertalanffy, 1968) views the family as an interdependent system where coparenting functions as a critical subsystem that supports balance and resilience. Structural Family Systems Theory (Minuchin, 1974) highlights the importance of hierarchies and role clarity. Effective coparenting involves a stable parental subsystem with clearly defined roles. Dysfunctional dynamics like triangulation or enmeshment can harm parenting and child outcomes. Ecological Systems Theory (Bronfenbrenner, 1979) places coparenting within nested systems, from direct interactions (microsystem) to broader societal influences (macrosystem) and life transitions (chronosystem). It underscores the role of external stressors, social support, and culture. The Gender Roles Perspective examines how norms around masculinity and femininity influence caregiving roles and emotional labor. In many contexts, including Turkey, women disproportionately shoulder childcare duties, limiting men's involvement and challenging equitable coparenting.

Coparenting Across Family Structures

Coparenting does not occur uniformly across all family types. Rather, it is shaped by relationship histories, household compositions, and legal or informal

caregiving arrangements. This section outlines how coparenting manifests in six key family configurations. **Intact Families:** In families where parents are married or cohabiting, coparenting is typically linked to relationship satisfaction, effective communication, and shared parenting goals. High-quality coparenting in intact families is associated with consistent discipline, mutual support, and secure attachment patterns in children. **Divorced Families:** In post-divorce contexts, the nature of coparenting can vary widely. While some parents maintain cooperative relationships that prioritize the child's well-being, others engage in high-conflict or disengaged interactions. The ability to separate marital conflict from parenting duties is a key factor in children's adjustment and emotional resilience. **Remarried Families:** Stepfamilies introduce additional layers of complexity. Coparenting must be negotiated among biological parents, stepparents, and extended kin. Role ambiguity and loyalty conflicts can strain the coparenting alliance. Studies show that clear communication, empathy, and child-centered approaches are essential for successful coparenting in remarried families (Gosselin ve David, 2007; King vd., 2014). **Adoptive Families:** Adoptive parents may face unique emotional and relational challenges, especially if the child has experienced trauma, institutional care, or late adoption. However, research indicates that adoptive families often demonstrate comparable or even higher levels of parenting satisfaction and cohesion compared to non-adoptive families (Ceballo vd., 2004; Lawler vd., 2017). A strong coparenting relationship facilitates secure attachment and positive developmental outcomes. **Foster Families:** Coparenting in foster care settings involves coordination among foster parents, biological families, child welfare agencies, and legal authorities. These relationships are often temporary and governed by formal regulations, making consistency and communication particularly critical. Social support has been shown to buffer the negative impact of parental stress and enhance coparenting quality (Richardson vd., 2018; Cooley ve Petren, 2020). **Grandparent-Headed Families:** In many cultures, grandparents play a significant caregiving role, either supplementing parental care or acting as primary caregivers. Their involvement may stem from economic hardship, parental incapacity, or social norms. Research presents mixed findings: while grandparental involvement can foster children's social skills, it may also be associated with behavioral problems when roles are poorly defined (Luo vd., 2020; Xu vd., 2023).

Conclusion and Discussion

Coparenting is a dynamic process involving emotional support, shared decision-making, conflict resolution, and the division of caregiving responsibilities. Its effectiveness depends not only on individual traits and interpersonal dynamics but also on broader institutional and cultural contexts. Theoretical models such

as systems theory and ecological approaches highlight how coparenting is embedded in and shaped by multilayered interactions. In Turkey, as in many other countries, coparenting is significantly influenced by traditional gender roles. National data (TÜİK, 2015) show that women, even when employed, dedicate substantially more time to caregiving than men. This imbalance underscores the importance of gender-sensitive policy interventions. Supportive public policies—such as paid maternity and paternity leave, access to quality childcare, and flexible working conditions—can alleviate caregiving burdens and promote equitable coparenting. Given the evolving nature of family structures, future research should adopt longitudinal and comparative designs to examine underrepresented groups and the long-term effects of coparenting quality. In particular, more studies are needed to explore how social class, ethnicity, and legal frameworks influence coparenting across diverse cultural settings. In conclusion, coparenting is not a static or uniform practice but a context-dependent, multidimensional process that shapes and is shaped by family functioning, child development, and societal norms. By integrating systemic, ecological, and gender-informed perspectives, researchers and practitioners can better understand the challenges and opportunities associated with coparenting in the contemporary world.